

22.11.2022

Sosiaali- ja terveysministeriö

Invalidiliiton lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sairausvakuutuksesta korvattavan taksimatkan enimmäishinnasta vuonna 2023

Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Liitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Invalidiliitossa on lähes 27 000 henkilöjäsentä ja 143 jäsenyhdistystä.

Invalidiliitto arvioi ehdotuksen vaikutusta vaikeavammaisten, liikkumisen apuvälineitä tarvitsevien ihmisten kannalta. Heidän liikkumisensa terveydenhuoltoon edellyttää pääosin isoa esteetöntä ajoneuvoa, jossa on takalaitanostin ja asianmukaiset turvavälineet.

Valtioneuvoston asetuksella esitetään muutosta taksimatkojen enimmäishinnaksi vuonna 2023. Invalidiliitto esittää, että isoille esteettömille ajoneuvoille vahvistettaisiin asetuksella taksaluokka II mukainen korvaus kuten paritakseillekin sopivan ajoneuvokaluston turvaamista jatkossa.

Kela tulee edellyttämään vuoden 2024 alusta myös esteettömiltä ajoneuvoilta E 6 päästoluokkaa. Tietojemme mukaan tämän seurauksena liikenteestä katoaisi useita satoja isoja esteettömiä ajoneuvoja. Käytännössä tämä johtaisi siihen, että usean vaikeavammaisen ihmisen mahdollisuudet päästä hoitoon vaikeutuisi, koska markkinoilla ei olisi riittävästi kalustoa, jota pyörätuolissa matkustavat potilaat tarvitsevat.

Taksaluokan I mukainen korvaus, ei kannusta isojen esteettömien ajoneuvojen hankintaan, koska pienen esteettömän ajoneuvon hankinta-, käyttö- ja ylläpitokustannukset ovat isoa esteetöntä ajoneuvoa alhaisemmat. Isojen esteettömien ajoneuvojen puute rajoittaisi vaikeimmin vammaisten, pyörätuolissa matkustavien ihmisten mahdollisuuden saavuttaa terveydenhuollon palveluita yhdenvertaisesti muiden taksipalveluita tarvitsevien kanssa.

Lisäksi Invalidiliitto näkee vaarana, että puuttuvien isojen esteettömien ajoneuvojen sijaan vaikeimmin vammaisten potilaiden kuljettaminen terveydenhuollon matkoilla korvattaisiin asianmukaisen kaluston puuttumisen vuoksi paritakseilla. Paritaksit eivät kuitenkaan ole tosiasiallinen vaihtoehto, ei myöskään inhimillinen vaihtoehto terveydenhuollon matkoille. Niissä matkustaminen edellyttää makuuasentoa paareilla, vaikka tämä ei olisi välttämätöntä matkustajan terveydentila huomioon ottaen. Paritaksiin ei ole myöskään aina mahdollista ottaa mukaan potilaalle välttämätöntä, usein yksilöllistä liikkumisen apuvälinettä, jota tarvitaan kuitenkin terveydenhuollon toimipisteessä.

Invalidiliitto pitää erityisen tärkeänä turvata isojen esteettömien ajoneuvojen saatavuus. Näiden ajoneuvojen hankinta- ja ylläpitokustannukset ovat kuitenkin muita korkeammat. Tämä tulee huomioida korvaustasossa.

22.11.2022

Lopuksi

Invalidiliitto muistuttaa, että esitystä tulee arvioida myös YK:n vammaissopimuksen velvoittavien periaatteiden mukaan.

- Artikla 9 (Esteettömyys ja saavutettavuus), jossa keskeistä on mahdollisuus varmistaa vammaisten ihmisten itsenäinen elämä ja täysimääräinen osallistuminen kaikilla elämänalueilla, siten, että sopimuspuolet toteuttavat asianmukaiset toimet varmistaakseen vammaisille henkilöille muiden kanssa yhdenvertaisesti pääsyn fyysiseen ympäristöön ja kuljetukseen.

- Artikla 25 (Terveys), jossa on kirjaus mm. siitä, että sopimuspuolet tunnustavat, että vammaisilla henkilöillä on oikeus parhaaseen mahdolliseen terveydentasoon ilman syrjintää vammaisuuden perusteella.

INVALIDILIITTO RY

Helsingissä 22. marraskuuta 2022

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: Riitta Saksanen, asiantuntija; sosiaali- ja terveystieteet, riitta.saksanen@invalidiliitto.fi